

В. В. ЮРОВСЬКА,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
трудового права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті на основі наукових поглядів вчених досліджено теоретичні підходи щодо тлумачення таких понять, як: «праця», «правовідносини», «трудові правовідносини». Надано авторське визначення поняття «трудові правовідносини». Наголошено, що трудові правовідносини є основним видом відносин, що регулюються трудовим правом. З урахуванням конструктивного аналізу норм законодавства та точок зору вітчизняних і зарубіжних вчених визначені характерні ознаки, що властиві трудовим правовідносинам.

Ключові слова: праця, відносини, правові відносини, трудові правовідносини, трудове право України.

Постановка проблеми. Праця людини – головний двигун процесу розвитку та становлення сучасного суспільства. Трудові відносини існують майже всю історію людства. Достовірним є той факт, що саме наймана праця, а не праця рабів використовувалась понад 4 тисячі років тому, ще при будівництві відомих єгипетських пірамід. Звісно, що тоді не існувало жодного законодавчого врегулювання трудових відносин, а всі домовленості щодо праці були усними, що дуже часто призводило до обману працівника після виконання ним своїх обов'язків.

Із того історичного періоду пройшло багато часу, за який трудові відносини значно змінились. Зараз важливим завданням будь-якої держави є забезпечення належних умов праці найманого робітника, а також захист їх законних прав та інтересів. Обов'язком держави стало створення умов для реалізації громадянами права на працю, вона гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Слід відмітити, що зміст поняття трудових правовідносин постійно змінюється і вдосконалюється, саме тому її дослідження є актуальним.

Стан дослідження. Поняття та сутність трудових правовідносин були предметом дослідження таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: В. С. Венедиктова, О. А. Ситницької, О. Я. Лапка, Є. Ф. Демського, О. В. Смирнова, І. О. Снігіррової, К. Н. Гусова, В. В. Єрьоменка, В. В. Жернакова, О. А. Запорожця, Д. М. Кархальова, Т. М. Лежневої, О. І. Процевського, І. А. Сердюка, Ю. Ю. Томілової, В. І. Щербини, Л. С. Явич та інших. Незважаючи на таку кількість наукових пошуків, враховуючи соці-

ально-політичні зміни в українському суспільстві, зазначена проблематика потребує подальшого дослідження та доопрацювання.

Саме тому **метою** статті є: дослідити поняття трудових правовідносин та визначити ознаки, що їм характерні.

Виклад основного матеріалу. Виклад основного матеріалу цього наукового дослідження пропонуємо розпочати з розгляду складових елементів поняття «трудові правовідносини», зокрема з визначення суті термінів «праця» та «правовідносини». В загальному розумінні праця – це людська істота у дії, а результати цієї дії є її власністю. Слово «праця» – це: наполеглива, старанна діяльність людини; праця, що вимагає великих затрат фізичної або розумової енергії [1, с. 485]. У тлумачному словнику В. І. Даля «праця – робота, заняття, справа, справа, все, що потребує зусиль, старань і турботи, будь-яке напруження тілесних і розумових сил, усе, що стомлює, наслідки роботи, старань, зусиль, зроблена річ, працювати, старатись у чому-небудь, займатись чимось, не сприймати неробства, бути зайнятим, заклопотаним» [2, с. 436–437]. Праця – це доцільна діяльність людини, що реалізує свої фізичні й розумові здатності для одержання певних матеріальних або духовних благ [3]. На думку О. А. Ситницької, праця – це цілеспрямована діяльність людини щодо створення, зміни та збереження матеріальних і духовних цінностей, виробництва товарів і послуг для задоволення власних і суспільних потреб. Його роль у розвитку людини та суспільства, з точки зору автора, полягає не лише у створенні матеріальних і духовних цінностей, призначених для задоволення потреб людей, але й у розвитку самих працівників. Завдяки праці людина забезпечує своє існування, формується

як особистість, набуває певних навичок і здібностей, реалізує їх у трудовій діяльності [4, с. 56]. Таким чином, у контексті нашого дослідження можна надати таке визначення поняття «праця». Це цілеспрямована діяльність людини, здійснюючи яку, особа вступає у правові відносини з іншою фізичною чи юридичною особою, з метою отримання доходів для забезпечення своїх фізіологічних та соціальних потреб. Отже, праця людини в цьому розумінні передбачає наявність відносин, що регулюються нормами права.

Варто відзначити, що відносини, у загальному розумінні, це певні стосунки, які виникають між фізичними та (або) юридичними особами, що встановлюються в процесі певної спільної діяльності. Вони виступають як складова частина багатьох суспільно-економічних термінологічних сполук зі словами: аграрні, вартісні, васальні, виробничі, господарські, громадські, дипломатичні, договірні, економічні, естетичні, земельні, кредитні, майнові, матриархальні, міждержавні, міжнародні, міжнаціональні, моральні, патріархальні, політичні, правові, промислові, ринкові, родинні, сімейні, суспільні, суспільно-виробничі, суспільно-економічні, товарні, товарно-грошові, торговельні тощо [5]. В. С. Венедиктов зазначає, що відносини – це опосередкований зв'язок явищ, процесів, предметів і т. п. У суспільстві людина завжди знаходиться у певних соціальних відносинах, в які вона вступає через необхідність задоволення своїх потреб і інтересів [6]. Майже всі відносини потребують належного правового регулювання.

У свою чергу, в загальному розумінні правові відносини – це суспільні відносини, учасники яких виступають носіями прав і обов'язків, урегульованих нормами права. Вони закріплюють коло осіб, на яких зараз поширюється дія юридичних норм; закріплюють певну поведінку, якої повинні (чи можуть) дотримуватись особи; відкривають можливість приведення у дію спеціальних засобів забезпечення юридичних обов'язків, а у випадку необхідності – застосування заходів державного примусу.

У підручнику «Теорія держави і права» О. Ф. Скакун наголошує, що правові відносини – це суспільні відносини, учасники яких наділені правами і обов'язками, передбаченими і забезпеченими нормами права, тобто є носіями правомочностей та правообов'язків. Цей зв'язок знаходить своє юридичне відображення в кореспонденції прав та обов'язків: одна сторона наділена правом вимоги від іншої сторони поведінки, передбаченої нормою права. При цьому юридичні норми встановлюють для однієї сторони вид і міру можливої поведінки, а для другої – вид та міру належної поведінки. Отже,

в правовідносинах правомочності одного суб'єкта завжди кореспондує обов'язок іншого суб'єкта, і навпаки [7, с. 345].

В. В. Копейчиков зазначає, що правові відносини – це специфічні вольові суспільні відносини, які виникають на основі відповідних норм права, і учасники яких взаємопов'язані суб'єктивними правами та юридичними обов'язками [8, с. 190, 191].

Правовідносини, висловлює свою точку зору О. Р. Дашковська, – це стосунки, в яких суб'єкти права виступають контрагентами в процесі виконання ними вимог нормативних приписів і набуття певних прав і обов'язків. Через правовідносини реалізуються норми права, які встановлюють права і обов'язки людини, що можуть бути формально визначені (у статтях законів, підзаконних нормативно-правових актах та приписах) або ж не мати необхідних формальних ознак (протиправні права людини). «Держава захищає усі правовідносини, які мають місце в суспільстві, незалежно від їх формального визначення і підтримує властивими їй засобами, в тому числі примусовими» [9, с. 333–334].

Як зазначає Е. Ф. Демський, правові відносини – це частина суспільних відносин, врегульованих нормами права, суб'єкти яких є носіями прав і юридичних обов'язків; це відомий суспільний зв'язок між особами – громадянами, організаціями, державними органами, транспортними підприємствами, підприємницькими структурами, державою в цілому, що визначає забезпечену законом міру можливої та необхідної поведінки [10, с. 41].

А. В. Поляков пропонує таке визначення зазначеного поняття: правові відносини – це такі комунікативні соціальні відносини, суб'єкти якого співвідносять свою поведінку з належними їм загальнозначущими (загальноновизнаними) корелятивними (взаємозумовленими) правами й обов'язками [11, с. 757–759].

Заслугує на увагу точка зору Г. В. Кикоть, котрій обстоює позицію, що правові, як і будь-які інші суспільні відносини, містять у собі наявність контролю за поведінкою сторін. Кожна зі сторін таких відносин контролює поведінку другої й відповідно до цього коригує свою поведінку. У цьому їй допомагає норматив, що містить основний алгоритм поведінки в межах правових відносин, що веде до досягнення бажаної мети [12, с. 25]. Науковець робить такі основні висновки щодо правових відносин:

– це різновид соціальних відносин, механізм виникнення й реалізації яких підкоряється загальним закономірностям установаження і здійснення таких відносин;

– їх сторонами можуть бути тільки особи, які мають якості суб'єкта права;

– їх змістом виступає взаємодія сторін, форма якої регламентована юридичними нормами;

– тільки в їх рамках відбувається юридичний захист суб'єктивних прав і свобод, виконання юридичних обов'язків;

– у громадянському суспільстві вони – один із найбільш ефективних і поширених легітимних шляхів досягнення людиною мети, реалізації нею інтересів і потреб у межах правопорядку й законності;

– їх відрізняє тісний зв'язок з юридичними нормами, що містять загальну модель певної дії, вказують на способи й механізм захисту від порушень цієї моделі [12, с. 38].

У контексті нашого дослідження слід також навести думку М. І. Матузова, котрий відзначає, що ознаками правових відносин, як особливого виду суспільних відносин, є:

1) вони виникають, припиняються або змінюються лише на підставі правових норм, які їх безпосередньо породжують;

2) мають місце взаємні суб'єктивні права та обов'язки суб'єктів правовідносин, які утворюють між ними двосторонній зв'язок, що і є, власне, правовідносинами;

3) правовідносини завжди мають вольовий характер, тому що в них відбивається як воля держави, так і, в переважній більшості випадків, воля самих учасників;

4) правовідносини охороняються державою;

5) правовідносини характеризуються індивідуалізованістю суб'єктів, суворою визначеністю їх взаємної поведінки, персоніфікацією прав та обов'язків, це завжди конкретний зв'язок «когось» із «кимось» [13, с. 472–477].

Таким чином, правові відносини – це такі специфічні відносини, що обов'язково регулюються нормами права і потребують контролю та управління з її боку. Слід відмітити, що законодавством України регулюються не всі відносини, а лише ті, що є важливими для неї. Такими відносинами є і трудові правовідносини, які являють собою основу, ядро правового регулювання у трудовому праві України.

Трудові правовідносини – це двосторонні відносини працівника з роботодавцем із виконання за винагороду роботи за обумовленою спеціальністю, кваліфікацією або посадою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядку, що виступають формою закріплення суб'єктивних трудових прав і обов'язків учасників цих відносин [14].

П. Д. Пилипенко констатує, що трудові правовідносини – це врегульовані нормами трудового права суспільні відносини, що виникають у результаті укладення трудового договору (власне трудові), а та-

кож відносини з приводу встановлення умов праці на підприємствах, навчання й перекваліфікації за місцем праці та відносини, пов'язані з наглядом і контролем за додержанням трудового законодавства, вирішенням трудових спорів та працевлаштуванням громадян [15, с. 123].

Відповідно до точки зору Н. В. Веренич, трудові правовідносини – це складний, свідомий, вольовий, триваючий, відплатний юридичний зв'язок, що виникає в результаті трудового договору і містить у своєму змісті взаємодію кореспондуючих один одному прав і обов'язків роботодавця і працівника з приводу виконання останнім своєї трудової функції [16, с. 96].

На думку В. І. Прокопенка, під трудовими правовідносинами слід розуміти – двосторонні відносини працівника із власником або створюваним ним підприємством щодо виконання за винагороду роботи за обумовленою спеціальністю, кваліфікацією або посадою з дотриманням внутрішнього трудового розпорядку, що виступають формою закріплення суб'єктивних трудових прав і обов'язків [17, с. 163].

Російський вчений О. В. Смирнов зазначає, що трудові правовідносини – це правовідносини, які є юридичною формою вираження суспільно-трудових відносин, що складаються на ринку праці між працівником і роботодавцем (організацією), за якими одна сторона (працівник), будучи включеною до складу трудового колективу організації, зобов'язана виконувати певного роду роботу з підпорядкуванням встановленому там внутрішньому трудовому розпорядку, а друга сторона (роботодавець) – забезпечувати працівника роботою відповідно до обумовленої договором (контрактом) спеціальністю, кваліфікацією або посадою, оплачувати його працю і створювати сприятливі для здоров'я і розвитку особистості умови праці [18].

Інші російські вчені, К. М. Гусов і В. М. Толкунова, визначають трудові правовідносини як добровільний юридичний зв'язок працівника з роботодавцем (підприємством, установою, організацією), за якими працівник зобов'язується виконувати певну трудову функцію (за обумовленою спеціальністю, кваліфікацією, посадою) на даному виробництві з підпорядкуванням його внутрішньому трудовому розпорядку, а роботодавець зобов'язується оплачувати його по трудовому внеску і створювати належні умови [19].

Висновок. Таким чином, трудові правовідносини – це специфічний вид правових відносин, які виникають між особою та роботодавцем з приводу надання ним певного виду робіт, вони обов'язково мають добровільний характер і регулюються нормами трудового права. Характерними ознаками трудових правовідносин, на нашу думку, є:

– укладаються лише на добровільній основі;

- регулюються нормами трудового права України;
- сторонами відносин обов'язково є робітник та роботодавець;
- тривають у часі;
- виникають у результаті укладання трудового договору;
- сторони вказаних відносин наділені суб'єктивними права і мають певні обов'язки;
- мають відплатний характер;
- кожен з учасників відносин несе відповідальність за порушення норм законодавства, що регулює трудові правовідносини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Івченко А. О. Тлумачний словник української мови / А. О. Івченко. – Х. : Фоліо, 2002. – 540 с.
2. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка / В. Даль. – Т. 4. – СПб. ; М., 1882. – С. 436–437.
3. Венедиктов В. С. Трудовое право Украины (общая часть) : учебное пособие / В. С. Венедиктов. – Симферополь : ДОЛЯ, 2004. – 164 с.
4. Ситницька О. А. Юридичні гарантії права на працю та права на відпочинок за трудовим законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / О. А. Ситницька ; Хмельниц. ун-т управління і права. – Хмельницький, 2008. – 222 с.
5. Словопедія: Українські тлумачні словники [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.slovopedia.com>.
6. Венедиктов В. С. Наука трудового права на шляху соціальних перетворень та захисту прав людини / В. С. Венедиктов // Форми соціально-правового захисту працівників у службово-трудовах відносинах : матеріали наук.-практ. конф. Асоц. фахівців труд. права. – Х., 2005. – С. 8–13.
7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права / О. Ф. Скакун. – Х. : Консум, 2001. – 655 с.
8. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / за ред. В. В. Копейчикова. – К. : Юрінком, 1997. – 320 с.
9. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Івіна, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Х. : Право, 2002. – 432 с.
10. Демський Е. Ф. Транспортне право України : навч. посіб. / за заг. ред. В. К. Гіжевського, Е. Ф. Демського / Е. Ф. Демський, В. К. Гіжевський, С. Е. Демський, А. В. Мілашевич. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.
11. Общая теория права: Проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода : курс лекций / под ред. В. В. Лазарева. – СПб. : Изд. дом С.-Петербур. ун-та, 2004. – 860 с.
12. Кикоть Г. В. Юридичні факти в системі правовідносин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Г. В. Кикоть ; ІДП НАН України. – К., 2006. – 198 с.
13. Теория государства и права / под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько. – М. : Юристь, 1997. – 672 с.
14. Михайлов О. В. Господарське законодавство (право) [Електронний ресурс] : курс лекцій / О. В. Михайлов ; Укоопспілка, Полтав. ун-т споживчої кооперації України, каф. правознавства. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2007. – 367 с.
15. Пилипенко П. Д. Проблеми теорії трудового права : монографія / П. Д. Пилипенко. – Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 1999. – 214 с.
16. Веренич Н. В. Особливості правового регулювання праці за сумісництвом та суміщенням професій (посад) : дис. ... канд. юрид. наук / Н. В. Веренич. – Х., 2003. – 173 с.
17. Прокопенко В. І. Трудове право України : підручник / В. І. Прокопенко. – Вид. 2-ге, стереотип. – Х. : Консум, 2000. – 528 с.
18. Трудовое право : учебник / Н. А. Бриллиантова и др. ; под ред. О. В. Смирнова, И. О. Снигиревой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2007.
19. Гусов К. Н. Трудовое право России : учебник / К. Н. Гусов, В. Н. Толкунова. – М. : Юристь, 1997. – С. 114.

REFERENCES

1. Ivchenko A. O. (2002) *Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of Ukrainian language]* Kharkiv: Folio [in Ukrainian].
2. Dal V. (1882) *Tolkovyyi slovar zhivogo velikorusskogo yazyika [Explanatory Dictionary of Russian language]* V. 4. Moskva, 436–437 [in Russian]
3. Venediktov V. S. (2004) *Trudovoe pravo Ukrainyi (obshchaya chast) : uchebnoe posobie [Labor Law of Ukraine (general): a tutorial]*. Simferopol: DOLYa [in Russian].

4. Sytnytska O. A. (2008) Yurydychni harantii prava na pratsiu ta prava na vidpochynok za trudovym zakonodavstvom Ukrainy [Legal guarantees the right to work and the right to rest under the labor laws of Ukraine]. *Candidate thesis*. Khmelnytskyi [in Ukrainian].
5. Slovopedia: Ukrainski tлумachni slovnyky [Slovopedia: Ukrainian explanatory dictionaries]. *slovopedia.com*. Retrieved from <http://www.slovopedia.com>. [in Ukrainian].
6. Venedyktov V. S. (2005) Nauka trudovoho prava na shliakhu sotsialnykh peretvoren ta zakhystu prav liudyny. [The science of labor law in the way of social change and human rights] *Formy sotsialno-pravovoho zakhystu pratsivnykiv u sluzhbovo-trudovykh vidnosynakh. Materialy naukovo-praktychnoi konferentsii Asotsiatsii fakhivtsiv trudovoho prava – Forms of social and legal protection of employees in service and labor relations. Proceedings of the conference of the Association of labor law*. Kharkiv. 8-13 [in Ukrainian].
7. Skakun O. F. (2001) *Teoriia derzhavy i prava [Theory State and Law]* Kharkiv: Konsum [in Ukrainian].
8. Kopieichykova V. V. (Eds.) (1997) *Zahalna teoriia derzhavy i prava: Navch. Posibn [General Theory of State and Law: Textbook. guidances]* Kiev: Yurinkom [in Ukrainian].
9. V.Yvina M., D.Tkachenka V., V.Petryshyna O. (Eds.) (2002) *Zahalna teoriia derzhavy i prava [General Theory State and Law]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
10. Demskyi E. F., Hizhevskiy V. K., Demskyi S. E., Milashevych A. V. (2002) *Transportne pravo Ukrainy: Navch. posib. [Ukraine Transport Law: Textbook. guidances]* Hizhevskoho V. K., Demskoho E. F. (Eds.) Kiev: Yurinkom Inter {in Ukrainian].
11. Lazareva V. V. (Eds.) (2004) *Obschaya teoriya prava: Problemy interpretatsii v kontekste komunikativnogo podhoda: Kurs lektsiy [General Theory of Law: Problems of interpretation in the context of the communicative approach: Lectures]* S.-Pb: Izd. dom St. Petersburg [in Russian]
12. Kykot H. V. (2006) *Yurydychni fakty v systemi pravovidnosyn [Legal facts in the system of legal relation]* *Candidate thesis* Kiev [in Ukrainian].
13. Matuzova N. I., Malko A. V. (Eds.) (1997) *Teoriya gosudarstva i prava [Theory of State and Law]* Moskva. Yurist [in Russian]
14. Mykhailov O. V. (2007) *Hospodarske zakonodavstvo (pravo) [Economic legislation (law)]*. Poltava. RVV PUSKU [in Ukrainian].
15. Pylypenko P. D. (1999) *Problemy teorii trudovoho prava: Monohrafiia [Problems of theory of labor law: Monograph]* Lviv: Vydavnychiy tsentr Lvivskoho natsionalnoho un-tu imeni Ivana Franka. [in Ukrainian].
16. Verenykh N. V. (2003) *Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання pratsi za sumisnyctvom ta sumishchenniam profesii (posad) [Features of legal regulation of labor and combination of part-time jobs (positions)]* Kharkiv [in Ukrainian].
17. Prokopenko V. I. (200) *Trudove pravo Ukrainy : pidruchnyk [Labor Law Ukraine: Tutorial]* Kharkiv Konsul [in Ukrainian].
18. Brilliantova N. A. (2007) *Trudovoe pravo: Uchebnik [Labour law: Textbook]* Smirnova. O. V., Snigirevoy I. O. (Eds.) Moskva [in Russian]
19. Gusov K. N., Tolkunova V. N. (1997) *Trudovoe pravo Rossii: Uchebnik [Labor Law of Russia: Textbook]* Moskva Yurist [in Russian]

В. В. ЮРОВСКАЯ

кандидат юридических наук, доцент кафедры трудового права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПОНЯТИЕ И ПРИЗНАКИ ТРУДОВЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

В статье на основе научных взглядов ученых исследованы теоретические подходы относительно толкования таких понятий, как: «труд», «правоотношение» и «трудовые правоотношения». Представлено авторское определение понятия «трудовые правоотношения». Отмечено, что трудовые правоотношения являются основным видом отношений, регулируемых трудовым правом. С учетом конструктивного анализа норм законодательства и точек зрения отечественных и зарубежных ученых определены характерные признаки, присущие трудовым правоотношениям.

Ключевые слова: труд, отношения, правовые отношения, трудовые правоотношения, трудовое право Украины.

V. V. YUROVSKA

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of the Department of Labor Law
of Yaroslav Mudryi National Law University

CONCEPT AND FEATURES OF LABOR RELATIONS

Problem setting. The article studies theoretical approaches to the interpretation of such notions as «work», «legal relations» and «employment relationship». Provided the author's definition of «employment relationship».

Target of research. The article aims to explore the concept of labor relations and determine the features that characterized them.

Analysis of resent researches and publications. The concept and essence of labor relations were the subject of research of domestic and foreign scientists, such as V. S Venediktova, O. A. Sytnytskaya, O. Y. Lapka Y. F. Demskiy O. V. Smirnova, I. A. Snigireva, K. N. Husova, V. V. Eremenko, V. V. Zhernakova, O. A. Zaporozhets, D. M. Karhalova, T. N. Lezhnev, O. I. Protsevskiy, I. A Serdyuk, J. J. Tomilova, V. I. Scherbyna, L. S. Yavych and others. Despite such a number of scientific research, given the socio-political changes in Ukrainian societyspecified problematic requires further exploration and revision.

Article's main body. In the context of our research, we can give the following definition of «work». This purposeful human activity, making that person enters into a legal relationship with another individual or legal entity, in order to get income for their physiological and social needs. So labor rights in this sense implies a relationship governed by law.

Legal relations – are those specific relations must be regulated by the law and requires monitoring and control. It should be noted that the legislation of Ukraine are regulated not all relationships, but only those that are important to her. These relationships are and labor relations, which are the basis, the core of the legal regulation of labor law in Ukraine.

Conclusions and prospects for the development. Thus, labor relations – is the specific type of legal relations that occur between the individual and the employer about granting it a certain kind of work, they are always voluntary nature and are regulated by the labor law.

We consider characteristic features of the employment relationship, are:

- Concluded only on a voluntary basis;
- Governed by labor law in Ukraine;
- Party relations are necessarily worker and employer;
- continuing in time;
- Arising from an employment contract;
- The parties indicated relationships are endowed with subjective rights and have certain responsibilities;
- Are lucrative in nature;
- Each participant of relations is responsible for violations of laws regulating the employment relationship.

Key words: work, relations, legal relations, labor relations, labor law in Ukraine.